

75 Kr. for et Lokale, kunde det dog nok være, at Sogneraadene i Almindelighed, blot for at blive fri for at have dette Hverv: at skulle sørge for Rengøringen, vilde anmode Læreren om at overtage denne og derfor give ham ikke alene det Minimum, der er fastsat, men det Beløb, som Raadet ved er nødvendigt til at afholde Omkostningerne derved. Jeg indrømmer, at nogle af Sogneraadene naturligvis kunne være ret nøjeseende, men jeg tror, man ikke har Lov til i Almindelighed at gaa ud fra, at Sogneraadene ville klippe Lærerne for omtrent 100 Kr. af deres Løn, hvilket let vil blive Tilfældet efter de foreliggende Beregninger. Saa højt er Lønnen ikke ansat, at der er Grund for Sogneraadene til at sige som saa, at da Loven hjemler os Ret til at kaste Rengøringen over paa Lærerne, behøve vi ikke at yde dem Tilskud ud over det Minimum, Loven fastsætter. Jeg tror, at Udviklingen ogsaa har ført det med sig, at selv hvor der tidligere i Sogneraadene ikke har været stærke Tendenser til at fremme Skolevæsenet, er dette nu et tilbagelagt Stadium. Jeg tror, at der i det hele og store paa Landet er god Villie i saa Henseende, og hvor der er det, og Forholdet i øvrigt i sin Helhed er, som det bør være, vil man ikke forlange, at Læreren skal tage af sin egen Løn for at dække den Difference, der maatte blive mellem det fastsatte Minimum og det Beløb, Læreren faktisk paa Stedet kan faa en Rengøringskone for. Men jeg erkender naturligvis, at det havde været bedre, om vi havde naaet at fastsætte et Minimum, som man var nogenlunde vis paa kunde holde Stik.

Priserne ere rimeligvis højst forskellige her i Landet. Tæt ved København ere de saa høje, at man giver 3 Kr. for Rengøringen af et enkelt Skolelokale. Det regner jeg nu ikke, thi der er jo nærmest taget Sigte paa den store Del af Landet, og der, vil jeg antage, er der Steder, hvor man kan faa Arbejdet udført for det her opstillede Minimum. Den Mængde Breve om dette Spørgsmaal, som ere komne til mig mellem anden og tredie Behandling, da man er bleven klar over, at Rengøringen atter skal lægges over paa Lærerne, gaa alle uden Undtagelse ud paa, at det ansatte Beløb er for lille. Imidlertid tør det jo forudsættes, at Forslaget ikke gaar igennem det andet Ting, uden at man ogsaa der gør Forsøg paa at komme til Klarhed over de enkelte Hovedpunkter. Skulde vi være komne for lavt ned paa dette Punkt, hvad jeg er tilbøjelig til at tro, er

der derfor Haab om, at det kan rettes endnu.

Endelig er der Friskolen. Den har jo her i Tinget en ualmindelig veltalende Repræsentant, som ogsaa i Dag har faaet rigelig Anledning til at tage denne Sag op. Jeg skal derfor ikke komme synderlig ind derpaa, men et Par Ord maa jeg dog skænke dette i øvrigt meget betydelige Spørgsmaal. Det forekommer mig, at det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds gaar altfor voldsomt til Værks mod Friskolerne. Hvis de være saa ubetydelige, som han siger, var der ingen Grund til at føre en saadan Holmgang imod dem, som han har gjort. Friskolerne have haft deres Betydning. Det er muligt, at de for Tiden ligge noget i Dvale, men lige saa sikkert er det, at de, naar henses til den Udvikling, der paa forskellig Vis synes at ligge for, kunne faa deres allerstørste Betydning senere. Det er muligt, at de større Opgaver endnu vente paa dem. Ud fra dette Synspunkt vil jeg paa Forhaand sige, at jeg betragter ikke det Hundrede Tusind, der ydes dem her, som Slutstenen. Hvis den Udvikling, som flere ærede Medlemmer, specielt det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds, gøre sig til Talsmænd for: Gennemførelsen af den konfessionsløse Skole, føres igennem, vil der blive en rig og vid Mark for Friskolen at arbejde paa. Den vil ganske naturligt blive et Hjemsted, hvor alle de Forældre, som ikke ynde den konfessionsløse Skole, ville søge hen med deres Børn. Men det er klart, at der da vil blive Brug for ganske andre Summer, end der nu er Tale om. Dette er en af Grundene til, at jeg anser det for rigtigt at holde denne Mulighed, som alt er til Stede for en større Udvikling af Friskolen, aaben.

Jeg har imidlertid samtidig ønsket, ligesom det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds, at der skal ydes nogen Garanti for den rette Anvendelse af det Friskolen tilsikrede Beløb, og derfor har jeg været med til at stille den Fordring, at der, som det ogsaa er sket, her i Loven skulde optages den bekendte Sætning, at der skal føres en Protokol over Skolens Elever, disses eventuelle Forsømmelser samt Oplysninger om Forsømmelsernes Art eller Grunden til dem. Dette, mener jeg, er ikke nogen urimelig Fordring, og jeg har selv været højst forbauset over det Andragende, der var fremlagt her fra Friskolemændene. Men det beror rigtignok ogsaa i høj Grad paa en Misforstaaelse. Naar de have undersøgt, hvad